

Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 18. toukokuuta 2021
(OR. en)

8724/21

LIMITE

TELECOM 202
COMPET 351
MI 342
DATAPROTECT 127
JAI 540
CODEC 692

Toimielinten välinen asia:
2020/0340(COD)

ILMOITUS

Lähettiläs:	Puheenjohtajavaltio
Vastaanottaja:	Pysyvien edustajien komitea / Neuvosto
Ed. asiak. nro:	8799/21
Kom:n asiak. nro:	13351/20
Asia:	Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi eurooppalaisesta datahallinnosta (datahallintosäädös) – Tilanneselvitys

I JOHDANTO

1. Komissio antoi 25. marraskuuta 2020 ehdotuksen asetukseksi eurooppalaisesta datahallinnosta (datahallintosäädös)¹. Se on ensimmäinen toimenpiteistä, joista komissio ilmoitti vuonna 2020 esitettyssä Euroopan datastrategiassa².

¹ Asiak. 13351/20.

² [COM/2020/66 final](#).

2. SEUT 114 artiklaan perustuvan komission ehdotuksen tavoitteena on edistää datan saatavuutta käyttöä varten lisäämällä luottamusta datan välittäjiin ja vahvistamalla datan jakamismekanismeja kaikkialla EU:ssa. Säädös koskee erityisesti seuraavia tilanteita:
i) julkisen sektorin datan asettaminen saataville uudelleenkäyttöä varten tilanteissa, joissa tällaiseen dataan sovelletaan muiden osapuolten oikeuksia; ii) datan jakamisen helpottaminen yritysten kesken vastiketta vastaan; iii) sen salliminen, että henkilötietoja käytetään "henkilötietojen jakamisesta vastaavan välittäjän" avulla; välittäjän tarkoituksena on auttaa yksityishenkilöitä käyttämään yleisen tietosuojasetuksen mukaisia oikeuksiaan; ja iv) datan käytön salliminen altruistisista syistä.
3. Euroopan parlamentissa ehdotus annettiin teollisuus-, tutkimus- ja energiavaliokunnan (ITRE) käsiteltäväksi. Asian esittelijä on Angelika Niebler (EPP, Saksa). ITRE-valiokunta ei ole vielä antanut mietintöään.
4. Euroopan talous- ja sosiaalikomiteaa pyydettiin 11. joulukuuta 2020 ja Euroopan alueiden komiteaa 21. joulukuuta 2020 antamaan ehdotuksesta lausuntonsa. Euroopan talous- ja sosiaalikomitea antoi lausuntonsa 27. huhtikuuta 2021, ja Euroopan alueiden komitean odotetaan toimittavan lausuntonsa vuoden 2021 toisella neljänneksellä.
5. Euroopan tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu antoivat 10. maaliskuuta 2021 yhteisen lausunnon ehdotuksesta³.

³ [EDPB-EDPS Joint Opinion 03/2021](#).

II KÄSITTELY NEUVOSTOSSA

6. Neuvostossa ehdotusta on käsitelty televiestintä- ja tietoyhteiskuntatyöryhmässä. Televiestintä- ja tietoyhteiskuntatyöryhmä aloitti ehdotuksen käsittelyn Saksan puheenjohtajakaudella 30. marraskuuta 2020 sekä 9. ja 15. joulukuuta 2020 pidetyissä kokouksissaan. Tämän lisäksi 7. joulukuuta 2020 pidetyssä epävirallisessa televiestintäministerien videoneuvottelussa käytiin ehdotusta koskeva periaatekeskustelu, jossa ministerit ilmaisivat tyytyväisyytensä aloitteeseen ja antoivat poliittista ohjausta sen tulevalle käsittelylle.
7. Ehdotuksen analysointia on jatkettu televiestintä- ja tietoyhteiskuntatyöryhmässä Portugalin puheenjohtajakaudella 5., 21. ja 28. tammikuuta 2021, 4. ja 25. helmikuuta 2021, 4. maaliskuuta 2021, 13., 16. ja 22. huhtikuuta 2021 sekä 11. toukokuuta 2021 pidetyissä kokouksissa. Puheenjohtajavaltio Portugali toimitti valtuuskunnille myös kaksi epävirallista asiakirjaa, joissa selvennettiin valtuuskuntien kokouksissa esiin tuomia, kirjallisesti toimitettuja kysymyksiä ja epäilyjä. Lisäksi puheenjohtajavaltio Portugali järjesti kaksi työpajaa, joihin osallistui alan eri sidosryhmiä. Ensimmäinen työpaja järjestettiin 14. huhtikuuta 2021 uudentyyppisistä datan välittäjistä, jotka helpottavat erityisesti vapaaehtoista datan jakamista asetusehdotuksen III luvun säännösten mukaisesti. Toinen työpaja järjestettiin 7. toukokuuta 2021. Siinä käsiteltiin julkisen sektorin hallussa olevien, ehdotuksen II luvun soveltamisalaan kuuluvien tiettyjen suojatun datan luokkien uudelleenkäyttöä. Valtuuskunnat arvostivat suuresti sekä epävirallisia asiakirjoja että työpajoja, jotka tarjosivat kipeästi kaivattuja selvennyksiä siitä, miten jotkin ehdotetuista säännöksistä voisivat toimia käytännössä.
8. Puheenjohtajavaltio Portugali esitti asetusehdotusta koskevan ensimmäisen kompromissiehdotuksensa 22. helmikuuta 2021⁴. Asiakirja sisälsi joitakin muutoksia komission ehdotukseen, ja siinä selvennettiin joidenkin määritelmien soveltamisalaa ja sanamuotoa ja selkeytettiin julkisen sektorin elinten hallussa olevien tiettyjen suojatun datan luokkien uudelleenkäyttöä sekä datan jakamispalveluja ja data-altruismia koskevien säännösten soveltamista.

⁴ Asiak. 6297/21.

9. Puheenjohtajavaltio Portugali esitti 30. maaliskuuta 2021 toisen kompromissiehdotuksensa⁵, joka perustui jäsenvaltioilta saatun palautteeseen ja jossa käsiteltiin Euroopan tietosuojaneuvoston ja Euroopan tietosuojavaltuutetun komission ehdotuksesta antamaan yhteiseen lausuntoon sisältyviä keskeisiä huolenaiheita. Tärkeimmät ehdotukseen tehdyt muutokset olivat seuraavat:
- a) Puheenjohtajavaltio pyrki I luvussa selventämään datahallintosäädöksen suhdetta yleiseen tietosuoja-asetukseen ja muuhun asiaankuuluvaan lainsäädäntöön ja tekemään lisäksi koko tekstissä selkeän rajauksen niiden tilanteiden välillä, joissa on kyse henkilötiedoista ("rekisteröityjä" koskevat tiedot), ja niiden tilanteiden välillä, joissa on kyse muista kuin henkilötiedoista ("datan haltijoiden" hallussa olevat tiedot). Lisäksi tekstiin lisättiin viittaus henkilötietojen suojaa koskeviin kansallisiin lainsäädäntöihin sen seikan huomioon ottamiseksi, että tällaista kansallista lainsäädäntöä voidaan antaa yleisen tietosuoja-asetuksen nojalla. On myös tehty selväksi, että datahallintosäädös ei luo oikeusperustaa henkilötietojen käsittelylle.
 - b) Asetusehdotuksen II ja III luvussa selkeytettiin edelleen julkisen sektorin datan uudelleenkäyttöä ja datan jakopalveluja koskevien tiettyjen säännösten soveltamisalaa ja käytännön vaikutuksia.
 - c) Puheenjohtajavaltio sisällytti IV lukuun uuden artiklan, jossa jäsenvaltiot velvoitetaan määrittelemään data-altruismia koskevat kansalliset toimintalinjat ja täsmennetään Euroopan datainnovaatiolautakunnan neuvoa-antavaa roolia tältä osin.
 - d) Asetusehdotuksen VIII lukuun tehtiin joitakin muutoksia sellaisissa tapauksissa sovellettavien menettelyjen selkeyttämiseksi, joissa datan haltijoita vaaditaan noudattamaan kolmannen maan tuomioistuimen tai hallintoviranomaisen päätöstä, joka edellyttää unionissa säilytettävien muiden kuin henkilötietojen siirtoa tai niihin pääsyä.

⁵ Asiak. 7111/21.

10. Jäsenvaltiot suhtautuivat puheenjohtajavaltion toiseen kompromissiehdotukseen pääosin myönteisesti. Tämän palautteen perusteella puheenjohtajavaltio on todennut, että seuraavia kysymyksiä on vielä käsiteltävä:
- a) Suojatun julkisen sektorin datan uudelleenkäytön osalta on tarpeen selkeyttää edelleen datahallintosäädöksen suhdetta muuhun lainsäädäntöön. Puheenjohtajavaltio on tehnyt useita muutoksia, joilla selvennetään datahallintosäädöksen ja yleisen tietosuojasetuksen välistä yhteyttä, mutta joitakin huolenaiheita liittyy edelleen esimerkiksi datahallintosäädöksen ja asiakirjojen saatavuutta koskevien kansallisten lakien vuorovaikutukseen. Lisäksi tiettyjä suojatun julkisen sektorin datan toimittamiseen liittyviä hallinnollisia näkökohtia, kuten määräaikoja, joiden kuluessa julkisen sektorin elinten on vastattava pyyntöihin, on vielä tutkittava ja hienosäädettävä.
 - b) Datan jakamispalvelujen tarjoajia koskevaa määritelmää ja niitä koskevia säännöksiä on selvennettävä edelleen. Voitaisiin harkita niiden yhdenmukaistamista muiden kansainvälisten järjestöjen, kuten OECD:n, jo vahvistamien määritelmien ja terminologian kanssa (esimerkiksi "datan välittäjät" "datan jakamispalvelujen" sijaan). Näiden säännösten soveltamisala edellyttää hienosäätöä ja erityisesti sen täsmentämistä, mitkä tahot kuuluvat ehdotuksen soveltamisalaan ja mitkä eivät. Tämä on tarpeen sen varmistamiseksi, että datahallintosäädöksen vaatimuksia sovelletaan kaikkiin asiaankuuluviin toimijoihin.
 - c) Data-altruismia koskeviin kansallisiin toimintolinjoihin liittyvät säännökset vaativat lisäpohdintaa. Erityisesti on varmistettava, että datahallintosäädös ei luo jäsenvaltioille uutta tiukkaa velvoitetta data-altruismia koskevien kokonaisvaltaisten kansallisten toimintalinjojen kehittämiseksi ja että samalla annetaan mahdollisuus tarvittaviin organisatorisiin ja/tai teknisiin järjestelyihin data-altruismin helpottamiseksi kansallisella tasolla.

- d) Euroopan datainnovaatiolautakunnan täsmällisestä luonteesta, rakenteesta ja tehtävistä on vielä keskusteltava. Lautakunnalle saattaa olla tarpeen suunnitella tehokkaampaa ja yksityiskohtaisempaa rakennetta, jossa yksi sen osista koostuisi jäsenvaltioiden toimivaltaisista viranomaisista, jotka vaihtavat tietoja datahallintosäädöksen täytäntöönpanosta, ja toinen osa koostuisi sidosryhmistä, jotka antavat ohjeita, neuvoja ja kannanottoja Euroopan datavetoisen talouden kehittämiseksi erityisesti monialaisen yhteistyön ja yhteentoimivuuden osalta.
- e) Datahallintosäädöksen 5 ja 30 artiklaan sisältyviin kansainvälistä pääsyä ja datan siirtoa koskeviin säännöksiin liittyy vielä ratkaisematta olevia kysymyksiä, jotka edellyttävät lisäkeskusteluja ja -analyysijä.
11. Puheenjohtajavaltio esitti 19. toukokuuta 2021 kolmannen kompromissiehdotuksensa⁶, jossa käsiteltiin sekä edellä mainittuja huolenaiheita että muita valtuuskuntien kirjallisissa huomautuksissaan esille ottamia kysymyksiä. Kompromissiehdotus esiteltiin televiestintä- ja tietoyhteiskuntatyöryhmässä 20. toukokuuta 2021, jolloin aloitettiin keskustelut johdanto-osan kappaleista ja kahdesta ensimmäisestä luvusta.
12. Puheenjohtajavaltio aikoo jatkaa datahallintosäädöksen käsittelyä toimikautensa loppuun saakka.

III LOPUKSI

Pysyvien edustajien komiteaa pyydetään panemaan merkille tämä puheenjohtajavaltion tilanneselvitys, jotta se voidaan toimittaa televiestintäkokoonpanossa kokoontuvan liikenne-, televiestintä- ja energianeuvoston 4. kesäkuuta 2021 pidettävään istuntoon.

⁶ Asiak. 8894/21.